

Карнаух О.А.

студентка,

Науковий керівник: Аганіна А.О.

кандидат юридичних наук, асистент,

Запорізький національний університет

ЗЕМЛЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОХОРОНИ І ВИКОРИСТАННЯ

Охорона земель як невід'ємна складова навколишнього природного середовища набуває в сучасних умовах своєї актуальності. Конституція України вказує, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Але в умовах сьогодення стан земельних ресурсів в Україні близький до критичного. Такий стан свідчить, як про низький рівень суспільної екологічної свідомості, так і про відсутність дієвого механізму правового регулювання охорони земель в Україні.

Витоки наукових досліджень у сфері охорони земель як складової навколишнього природного середовища беруть свій початок ще з часів Союзу РСР, в період наукового осмислення необхідності розробки механізму правового регулювання щодо забезпечення охорони природних ресурсів поряд із їх використанням. Окремі складові такого механізму досліджувались такими вченими як Андрейцев В.І., Вовк Ю.О., Гетьман А.П., Єрофєєв М.І., Колбасов О.С., Костицкий В.В., Мунтян В.Л., Носік В.В., Петров В.В., Розовский Б.Г., Титова Н.І., Шемшученко Ю.С. та іншими вченими. Так, зокрема, дослідження змісту поняття охорона землі, у тому числі, як основного національного багатства з урахуванням функцій, які виконує земля у життєдіяльності людини та розвитку суспільства, проведені в спеціальній земельно-правовій та еколого-правовій літературі на рівні монографічних та дисертаційних досліджень, в підручниках, навчальних посібниках з земельного та екологічного права, коментарях Земельного кодексу України, окремих статтях [1].

Охорону земель у свою чергу розглядають у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні охорона земель – це комплекс регулятивних правовідносин, у яких опосередковуються економічні, організаційні, науково-технічні заходи, спрямовані на забезпечення збереження земель та їх ощадливе, дбайливе, раціональне, ефективне використання. Здійснення цих заходів реалізується за допомогою державно-владного впливу на поведінку учасників земельних правовідносин, що дозволяє вести мову про наявність системи правових заходів, з одного боку, як форми юридичної реалізації економічних, науково-технічних, організаційних заходів, і, з другого боку, про відносно самостійну групу заходів охорони земель – правової охорони земель, яка і являє собою конкретно-юридичне розуміння охорони земель [1].

Заслуговує на увагу науковий підхід Андрейцева В.І. щодо поняття правової охорони земель сільськогосподарського призначення як комплексу ґрунтозахисних, організаційних, економічних, науково-технічних та державно-правових засобів, спрямованих на поліпшення якості, продуктивності земель, підвищення родючості ґрунтів, забезпечення дотримання вимог їх збереження відповідно до земельного законодавства та зобов'язань за земельно-правовими договорами та розкриття змісту кожного із наведених

заходів через перелік відповідних процедур. Так, наприклад, організаційно-технічні засоби охорони земель сільськогосподарського призначення включають: а) знімання, використання і збереження родючого шару ґрунту при проведенні робіт, пов'язаних із порушенням земель; б) рекультивуацію порушених земель; в) тимчасову консервацію деградованих сільськогосподарських угідь; г) раціональну організацію території [2].

Окремий напрям досліджень вчених-правників складають правовідносини у сфері охорони земель від впливу антропогенної діяльності людини та природних факторів, які проводили такі науковці як Мураховська О.О., Оверковська Т.К. Так, зокрема, на думку Оверковської Т.К. правову охорону земель від забруднення та псування доцільно розглядати як комплекс правовідносин, при реалізації яких на основі правових норм та реалізації науково-обґрунтованих заходів економічного, екологічного, організаційного, земельно-правового, еколого-правового, науково-технічного, технологічного та іншого характеру гарантується та забезпечується запобігання та усунення негативних наслідків забруднення земель виробничими та побутовими відходами, стічними водами, токсичними, хімічними та радіоактивними речовинами [3]. Звичайно, виникає необхідність в правовій охороні земель різних категорій.

Отже, землі, які знаходяться під охороною держави потребують законодавчого закріплення. Але, слід констатувати, що ефективність правової охорони земель в Україні набагато нижча ніж у європейських країнах. Для покращення екологічного становища в Україні необхідно використати досвід європейських країн, створити програму, що міститиме стандарти, котрі будуть регулювати діяльність щодо забезпечення охорони земель як власників так і землекористувачів, та органів виконавчої влади.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
3. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 року Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №39. – Ст. 349.

Масловський Б.М.

студент,

Науковий керівник: Аганіна А.О.

кандидат юридичних наук, асистент,

Запорізький національний університет

ПРЕДМЕТ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

У сучасній науці екологічного права України, важливо визначити предмет вивчення екологічного права.

Даним питанням займалися такі вчені як Андрейцева В.І., Панкратов І.Ф., Шемшученка Ю.Є., Бринчук М.М., Попов В.К., Анісімова Г.В., Шульга М.В., Гетьман А.П., Разметаєв С.В.